„TIBI CHRISTE ET PATRIAE“

SPRAWOZDANIE „POLONII“ TOWARZYSTWA POLSKIEJ MŁODZIEŻY KATOLICKIEJ UNIWERSYTETU JAGIELL. W KRAKOWIE

ZA ROK PIĄTY ISTNIENIA

1912/13

KRAKÓW 1914 — NAKŁADEM »POLONII«
ODBITO W DRUKARNI »CZASU« W KRAKOWIE.

CELE „POLONII“.

a) Przygotowanie członków do działalności w duchu idei katolickich i narodowych w życiu publicznem, społecznem i kulturalnem Narodu.

b) Obrona katolicyzmu i polskości w życiu publiczno-akademickiem.

c) Nawiązanie ściślejszych stosunków koleżeńskich wśród członków, podnoszenie poziomu etycznego i urabianie charakterów przez wspólną pracę w duchu idei kierowniczych Towarzystwa.

ŚRODKI.

a) Utrzymanie w lokalu Towarzystwa biblioteki i czytelni pism.

b) Praca w Sekcyach Towarzystwa.

c) Solidarne występowanie na zewnątrz.

d) Urządzanie wspólnych wieczorków, zabaw, wycieczek i t. p.

e) Wydawanie broszur, odezw, w miarę funduszu organu miesięcznego.

f) Urządzanie wykładów, odczytów, pogadanek i kursów specyalnych.

CZŁONKAMI ZWYCZAJNYMI

Towarzystwa mogą być słuchacze i słuchaczki zwyczajni i nadzwyczajni Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, narodowości polskiej i katolicy przez Wydział do Towarzystwa przyjęci.

WSPIERAJĄCYMI CZŁONKAMI

mianuje Wydział tych, którzy złożą rocznie conajmniej 10 K. lub znaczniejszy dar w książkach na rzecz Towarzystwa.

„TIBI CHRISTE ET PATRIAE"

SPRAWOZDANIE „POLONII"

TOWARZYSTWA POLSKIEJ MŁODZIEŻY KATOLICKIEJ UNIWERSYTETU JAGIELL. W KRAKOWIE

ZA ROK PIĄTY ISTNIENIA

1912/13

KRAKÓW 1914 — NAKŁADEM »POLONII«
ODBITO W DRUKARNI »CZASU« W KRAKOWIE.

Ale kto jest w naszem gronie,
Pomnij na przysięgę swoją
I w każdej chwili żywota,
Czy przy pługu, czy w koronie,
Niechaj Ci w umyśle stoją:
Ojczyzna, nauka, cnota.

Pieśń filomatów.

Dalej z posad bryło świata!
Nowemi cię pchniemy tory.

Oda do młodości.

SKŁAD WYDZIAŁU „POLONII“
w ciągu roku szkolnego 1912/13.

Kurator Towarzystwa:

J. W. P. Prof. Dr. JÓZEF BRZEZIŃSKI.

Wydział Towarzystwa:

wybrany na walnem zgromadzeniu 9 listopada 1912 r.

Prezes: Seroczyński Stanisław sł. fil.
Wiceprezes: Kornecki Maryan sł. pr.
Sekretarka: Horoszkiewiczówna Walentyna sł. fil.
Skarbnik: Jaranowski Stanisł. sł. teol.*
Bibliotekarz: Tomechna Antoni sł. fil.
Czasopiśmienny: Nitsch Józef sł. fil.
Gospodyni: Śiellawianka Janina sł. fil.
Zastępcy wydziałowych: Grzybowska Marya sł. fil., Grodzicki Ludwik, ks. Trzaska Jan sł. sz. nauk pol. i Wrzoł Antoni sł. fil.**

Komisya kontrolująca:

Elżbieta Schreyerówna sł. fil., Kawa Władysław sł. fil.,*** Bielecki Maryan sł. pr.*** i Igliński St. sł. pr.***

Sąd koleżeński:

Przewodn. Werner Adam sł. pr.
Członkowie: Jurewiczówna Marya sł. fil. i Ks. Śledziewski Piotr sł. fil.

---

* na waln. Zgromadzeniu dn. 19. III. skarbnikiem obrano Ostachowskiego Emiliana sł. fil.

** na tymże Waln. Zgr. na miejsce kol. Wrzoła wybrano Hozakowskiego Maryana sł. agr.

*** wskutek rezygnacyi oznaczonych kolegów wybrano na tymże samym Waln. Zgrom. Dudę Franciszka, Waśkowską Zofię i Antoniego Wrzoła.

Ożywieni szczytną ideą odrodzenia naszego Narodu, zrzeszyliśmy się w »Polonii«, by rozpocząć pracę odrodzeńczą od podstaw. Jesteśmy głęboko przekonani, iż nie górnolotne słowa, szumne programy polityczne, lub walki zaciekłe, — lecz cicha pozytywna praca wewnętrzna, gromadząca zasoby materyalne i zwiększająca siły moralne, innemi słowy zbudowanie narodu w podstawach psychicznych, etycznych i ekonomicznych, jest głównem naszem zadaniem narodowem i najprostszą drogą do odrodzenia Ojczyzny. Boć siła polityczna jest wykładnikiem siły społecznej. Tą zaś stanowi poziom moralny społeczeństwa, potężna świadomość narodowa, dobrobyt, oświata, przemysł i handel. Jeżeli tedy sprawa polska zależy w pierwszym rzędzie od stanu narodowego ducha, najważniejszem i najdonioślęjszem zadaniem narodowem jest budowanie i kształtowanie duszy polskiej, innemi słowy odrodzenie moralne Narodu. Uświadamiając sobie to dokładnie, my, młodzież polska, zgrupowana

w »Polonii«, zgodnie z wszystką młodzieżą odrodzeńczą w Królestwie, na Litwie i w Galicyi, pojmujemy miłość Ojczyzny i pracę dla Narodu przedewszystkiem jako zdobywanie i kształcenie dusz własnych i dusz innych dla wielkiej sprawy odrodzenia narodowego. W kwestyi tedy narodowej dążymy całą duszą do odzyskania niepodległości. Rozumiemy jednak, że podstawą zbrojnego wystąpienia jest zasób sił w naszem społeczeństwie. Głównem tedy zadaniem naszem w chwili obecnej jest te siły wytwarzać i te zasoby gromadzić. Wychodząc przytem z założenia, że prawdziwy, ofiarny patryotyzm wypłynąć może jedynie z czystego źródła miłości cnoty i Boga, będącego ostoją wszelkiej prawości i lepszych dążeń, pragniemy drogą usilnej pracy nad sobą podnieść poziom etyczny wśród naszych członków, chcemy zdrowia moralnego dla najszerszych warstw młodzieży polskiej, kładziemy silny nacisk na kształcenie charakterów. A te spiżowe charaktery chcemy budować na zasadzie Chrystusowej. Ideałem naszym jest, by wielkie zasady etyczne weszły w krew naszą i przeniknęły do głębi dusz naszych, tak iżbyśmy później na najtrudniejszem stanowisku społecznem czy narodowem stali niezachwiani i nieskazitelni.

W tym celu usiłujemy poznać gruntownie Chrystyanizm, uzasadnić sobie jego podstawowe twierdzenia, pogłębić i utrwalić nasze uświadomienie ka-

tolickie. W życiu wewnętrznem »Polonii« zajmujemy się wiele zagadnieniami religijno-etycznemi, byśmy poznawszy zasady etyki ewangelicznej, mogli je później w życie wcielić. Interesujemy się żywo filozofią narodową, roztrząsamy i dyskutujemy problemy naszego życia narodowego, omawiamy warunki jego rozwoju, żądamy postępu w zaniedbanych dziedzinach jego życia, poznajemy arcydzieła twórczości polskiego ducha.

Co zaś dotyczy kwestyi społecznej, to pielęgnujemy szerokie demokratyczne ideały. Dążyć będziemy w miarę sił naszych do wprowadzenia sprawiedliwości i miłości w układ stosunków społecznych. Pragnęlibyśmy wyzwolić upośledzonych z nędzy i ciemnoty, usunąć analfabetyzm polskiego chłopa, zmniejszyć jego emigracyę podnosząc dobrobyt, wprowadzić czystość w sprawowaniu urzędów publicznych, poprzeć ruch odżydzenia miast, przyczynić się do wyzwolenia przemysłu i handlu z rąk naszych wrogów. Chcielibyśmy wykształcić wśród siebie ludzi zdolnych wskazywać nowe drogi do oświaty i powszechnego dobrobytu. Pragnęlibyśmy:

Ciałom wszystkim rozdać chleba,
Duszom wszystkim myśli z nieba.
Nic nie spychać nigdy w dół,
Lecz do coraz wyższych kół
Iść przez drugich podnoszenie,
Bo cel światów — szlachetnienie.

Z. Krasiński.

Lecz nie chcemy rozgoryczać, jątrzyć i rozwalać wszystko w gruzy. Posługujemy się metodą naprawiania, łączenia, budowania:

...My chcemy walki, co kraj oświeci
Od piwnic aż do poddaszy!
Co kraj oświeci wiary światłością,
Walki, dla której świat jest miłością.
Zimna rozwaga — nadzieją!
Chcemy los własną kierować dłonią
W walce, wśród której wodzem jest stałość.
W walce dla której praca jest bronią,
A sprzymierzeńcem — wytrwałość.

J. Ochorowicz.

Określamy krótko nasze stanowisko. »Polonia« jest stowarzyszeniem społecznem, młodzieży polskiej, stojącej na gruncie katolickim i narodowym.

SPRAWOZDANIE OGÓLNE.

W roku sprawozdawczym 1912/13 zajęliśmy się gorliwie pracą wewnętrzną, uważając ją za główną podstawę bytu towarzystwa i najważniejszy czynnik jego pomyślnego rozwoju. Praca ta, wchodząca w program wszystkich sekcyi towarzystwa, prowadzoną była w kilku kierunkach. Sekcya odczytowa, przez urządzenie o ile możności każdej soboty odczytów, zaznajamiała szerszy ogół członków, a nadewszystko nowowstępujących, z ideologią naszą i stanowiskiem wobec najważniejszych kwestyi bieżących. Oddział Okręgowy Towarzystwa Oświaty Ludowej, przez referaty na poniedziałkowych zebraniach, oraz pracę w związkach rękodzielniczych i po wsiach, wyrabiał członków teoretycznie i praktycznie w zakresie pracy społecznej. Nowo powstała sekcya etyczna rozwinęła intenzywną działalność w kierunku uświadomienia katolickiego i wyrobienia charakterów wśród członków. Ta właśnie sekcya wzięła sobie za zadanie wyłącznie pracę wewnętrzną, cichą, budującą od pod-

staw. Sekcya zabawowo-wycieczkowa wreszcie, przez urządzanie zebrań towarzyskich i wspólnych wycieczek, przyczyniła się w wysokim stopniu do głębszego zżycia się i zacieśnienia węzłów koleżeńskiej łączności. Najpiękniejszym zaś wyrazem tej łączności i serdecznej przyjaźni była uroczystość pięciolecia »Polonii«, połączona ze zjazdem dawniejszych członków towarzystwa i jego założycieli.

Prócz zacieśnienia węzłów koleżeńskich, celem obrad zjazdu był krytyczny pogląd na naszą 5-cio letnią pracę wskazanie, jakie w tej pracy popełniliśmy błędy i wytknięcie punktów przewodnich dla pracy naszej na najbliższą przyszłość. Obrady trwały 2 dni. Rozpoczęliśmy je dnia 28. VI. mszą świętą w kościele św. Anny i wspólną Komunią św. W pierwszym dniu w obecności Magnificencyi Rektora Zolla (junior), Dziekana wydziału teologicznego ks. dra Zimmermanna, pana Kuratora prof. Brzezińskiego, zagaił obrady prezes stowarz. kol. Seroczyński. Na jego propozycyę przewodniczenie obradom oddano koledze Janowi Matyasikowi, jako założycielowi i pierwszemu prezesowi Towarz. Po wygłoszonym przez kol. Seroczyńskiego referacie p. t. »Kierunki religijne i polityczne wśród młodzieży polskiej« i po wyczerpującej dyskusyi odbyło się zebranie towarzyskie, w czasie którego przemawiali Magn. Rektor Zoll, profesorowie: Brzeziński i ks. Zimmermann, oraz koledzy założyciele i seniorowie.

Drugi dzień obrad zaszczycił swą obecnością Exc. Książę Biskup Sapieha. Rozpoczęto zebranie odczytaniem szeregu listów i telegramów od kolegów, którzy w zjeździe udziału wziąć nie mogli, oraz od ideowo pokrewnych stowarzyszeń słowiańskich.

Referat kol. M. Grzybowskiej p. t. »Nasza pięcioletnia działalność«, był niejako rachunkiem sumienia z dotychczasowej działalności.

Kol. E. Ostachowski w referacie p. t. »Program pracy na najbliższą przyszłość« wytyczył te punkty działalności, na które przedewszystkiem uwagę zwrócić należy.

Odczyt swój streścił w następujących punktach rezolucyi:

1) Zająć się stałą przygotowawczą pracą wśród młodzieży gimnazyalnej; w tym celu obmyśleć program związany ściśle z zasadniczemi założeniami »Polonii«.

2) Zwrócić uwagę na konieczność wewnętrznej pracy w Stowarzyszeniu, na uświadomienie religijne, społeczne i narodowe.

3) Dążyć do nawiązania ściślejszych stosunków z bratniemi organizacyami wśród młodzieży na uniwersytecie krakowskim i innych.

4) Dążyć do zjednoczenia w jeden polski Związek centralny, wszystkich organizacyi katolickiej młodzieży narodowej, zrzeszonej w organizacyach analogicznych z »Polonią« krakowską.

5) Zachęca się Wydział do jaknajrychlejszego wprowadzenia w czyn uchwały Walnego Zgroma-

dzenia z dnia 8 marca 1913 tyczącej się własnego organu.

Przy podniosłym nastroju obrady zakończyło przemówienie księcia biskupa Sapiehy, w którem wskazał na wielkie nasze ideały i zachęcał do dalszej wytrwałej pracy, poczem udzielił wszystkim członkom Towarzystwa i obecnym gościom swego pasterskiego błogosławieństwa.

Tego samego dnia popołudniu urządzono wycieczkę do Niepołomic celem sypania Kopca Grunwaldzkiego.

Po za tą pracą wewnętrzną jednak trzeba też było nie zapominać o pracy zewnętrznej, co też mieliśmy na oku.

Wzięliśmy udział w 5-ciu wiecach a mianowicie: 1) w wiecu w sprawie wywłaszczenia, 2) w wiecu w sprawie równouprawnienia kobiet, 3) w sprawie reformy wyborczej, 4) w sprawie mianowania profesorów warszawskich w uniwersytecie lwowskim i 5) w sprawie strajku z powodu mianowania profesorów warszawskich w uniwersytecie lwowskim. Zawsze zaznaczaliśmy jasno i wyraźnie nasze stanowisko, przeciwstawiając się młodziezy liberalno-radykalnej, przeciw strajkowi zaś mieliśmy odwagę jedynie wystąpić nietylko słowem, lecz i czynem, przybywając na wykłady. W osobnej odezwie nieomieszkaliśmy znów upomnieć się o nasze prawa, podkreślając niebywałą nietolerancyę młodzieży radykalnej, która nie dopuszcza nas do międzysto-

warzyszeniowej konferencyi przedwiecowej, li tylko dlatego, że jesteśmy katolikami.

Wyraz tej nietolerancyi znalazł również swe odzwierciedlenie i na terenie Tow. »Wzajemnej Pomocy Uczniów Uniwers. Jagiell.«, instytucyi, jak wiadomo, humanitarnej, ogólno-akademickiej i apolitycznej. Oto wytworzony tam blok z przedstawicieli stowarzyszeń, rej wodzących w wiecowej polityce akademickiej, zapragnął usunąć i niedopuścić do Wydziału »Wzajemnej Pomocy« przedstawicieli innych obozów, z blokiem tym niesolidaryzujących się. Cel bloku, mającego za sobą poparcie 5-ciu stowarzyszeń: »Promienia«, »Sodalicyi«, »Spójni«, »Zjednoczenia« i »Znicza« został osiągnięty. W sposób najbardziej nieformalny i niekulturalny uniemożliwiono wybór do Wydziału reprezentantów młodzieży ludowej z »Czytelni Akademickiej i katolicko-narodowej z »Polonii«. Pobudki takiego postępowania są jasne. Wyraźnie przebija tu tendencya uczynienia z »Wzajemnej Pomocy« ekspozytury partyjnej. Rzecz prosta, że wobec takiego postępowania i takich uroszczeń, członkowie nasi musieli stanąć w opozycyi i to nie tylko w obronie własnych spraw, ale nadewszystko w imię sanacyi niezdrowych stosunków, jakie wytworzyły się na gruncie »Wzajemnej Pomocy«, tej dotychczas najpoważniejszej instytucyi humanitarnej młodzieży polskiej.

Wzięliśmy dalej udział w wiecu katolickim, oraz w sprawach komitetu, przygotowującego zjazd ka-

tolicki w Lublanie. Nadto zajęliśmy się gorliwie akcyą, mającą na celu popieranie przemysłu i handlu polskiego. Wogóle wiele się w tym roku sprawozdawczym zapoczątkowało prac, które nadal rozwijają się pomyślnie i niewątpliwie w przyszłości dobre dla Towarzystwa wydadzą owoce.

Jak w latach ubiegłych, tak i w tym roku »Polonia« jako członek »Słowiańskiej Ligi katolickich akademików« utrzymywała bardzo koleżeńskie stosunki ze wszystkiemi stowarzyszeniami słowiańskiemi na uniwersytetach austryackich.

Hymn Polonii.

Ułożył Dr. K. Lubecki.

Tobie Chryste i Ojczyźnie
Do ostatniej kropli krwi!
Krzepiąc się w polskiej spuściźnie,
Dalej tam, gdzie Przyszłość lśni!

Będziem tak przebojem szli,
Łącząc razem serca bliźnie;
Do ostatniej kropli krwi
Tobie, Chryste i Ojczyźnie!

Krzyż nasz wódz, jak słup ognisty,
Biały Orzeł wieszczy ptak!
Przez zawały, przez burz świsty
W jutrzenkowy pójdźmy szlak...

Będziem tak przebojem szli i t. d.

Wesel się wspólna przyjaźni!
Wiwat Wiara, polska młódź!
Cóż nam wrogowie żelaźni,
Którzy moc tę żądni struć?!

Będziem tak przebojem szli i t. d.

Światły, święty Janie Kanty,
Tyś nasz Patron, Ty nam spuść
Z nieba Bożych łask brylanty,
By w nas duch mógł w siłę róść.

Będziem tak przebojem szli i t. d.

KRONIKA ŻAŁOBNA.

Dnia 30 kwietnia rozstał się z tym światem prawie nagle proboszcz w Komorowicach pod Białą

Ks. JÓZEF WALIGÓRA

członek wspierający „Polonii“. Był to człowiek ze wszech miar godny szacunku: jako kapłan, obywatel, Polak. Na swoim trudnym posterunku proboszcza w miejscowości zagrożonej przez Niemców stał twardo jako wierny syn Polski i stróż jej praw narodowych. — Cześć Jego zacnej pamięci.

Ś. † p.

FRANCISZEK KACKI

sł. agronomii.

zmarł dnia 16 października 1912 r. w Najmowie w Prusach Zachodnich, gdzie był na praktyce rolniczej. Podczas swego pobytu w Krakowie jako członek „Polonii“ dał się poznać przez swe gorące umiłowanie ideałów narodowych i ukochanie Ziemi Ojczystej. Wychowany w dusznej atmosferze szkoły pruskiej, przybył do Krakowa, ażeby tutaj u stóp Wawelu zaczerpnąć mocy do wytrwania w pracy, podtrzymującej naszą narodową odporność wobec groźnego zalewu germanizacyi. — Lecz nie danem mu było w całej pełni rozwinąć swych dążeń. W kilka tygodni po powrocie z Krakowa, po krótkich cierpieniach, przeżywszy lat 20, rozstał się z tym światem. — Niech odpoczywa w pokoju.

SEKCYA ODCZYTOWA.

Na barkach tej sekcyi spoczęło niewątpliwie jedno z najważniejszych i najbardziej odpowiedzialnych zadań do spełnienia, bo pogłębiania z jednej strony wśród członków »Polonii« uświadomienia w zasadniczych i aktualnych kwestyach religijnych, narodowych, społecznych i politycznych, a z drugiej zaznajamiania szerszych kół młodzieży i starszego społeczeństwa, interesującego się sprawami młodego pokolenia, z naszemi dążeniami, programem i metodami pracy. Jedno i drugie zadanie usiłowała sekcya od początku swego istnienia, a datuje się ono od założenia »Polonii«, spełnić przez urządzanie w stałych odstępach czasu dyskusyjnych odczytów, referatów i pogadanek z różnych wprawdzie dziedzin, ale pozostających jednak w ścisłej łączności z wytkniętym przez »Polonię« polem działania i oddziaływania. Ta rzekoma różnorodność odczytów stała się nawet powodem licznych zarzutów pod adresem sekcyi skierowanych. Z nich najważniejszy dotyczy bezplanowości i braku jednolitej myśli kierowniczej przy rozkładaniu i omawianiu tematów. Zarzut zgoła nieuzasadniony. Albowiem stawiając jakąśkolwiek sprawę pod rozważanie, chodziło nam jednocześnie o zajęcie względem niej odpowiedniego stanowiska, zgodnego z naszym katolickim i narodowym programem, lub wyjaśnienie stanowiska dawniej już zajętego. Zresztą charakter sekcyi i jej zadanie chyba w dostatecznej mierze

wskazują, jaka myśl przewodnia kieruje jej działalnością, ze swej strony możemy zapewnić, że myśl ta była zawsze jaknajsumienniej przestrzegana. Co się zaś tyczy owej bezplanowości — to w pewnej mierze zarzutowi temu możnaby przyznać słuszność, gdyby nie uwzględniło się charakteru sekcyi, będącej wyrazem i uzupełnieniem innych poszczególnych sekcyi pracujących już systematycznie i w ściśle wyznaczonym kierunku. A zresztą w pogadankach omawiane są częste wypadki z chwili bieżącej, których przecie z góry przewidzieć trudno. Pomimo to jednak na planowość wykładów, obejmujących całokształt chrześcijańskiego poglądu na świat i życie, kładzie się bardzo silny nacisk.

Z pośród wygłoszonych w roku ubiegłym referatów wymieniamy tematy ważniejszych:

kol. ks. C. Pęcherski »Skarga, a miłość ojczyzny«.

kol. Seroczyński. »Nasz program«.

— » Z powodu książki »Bez przyłbicy«.

Ks. Dr. Leopold Lenard. »Sprawa bałkańska«.

p. Al. Bogusławski. »Kwestya ludowa w Królestwie«.

kol. J. Siellawianka: »Z powodu Zjazdu kobiet w Krakowie«.

kol. Ostachowski. »Polonia« a prądy odrodzeńcze«.

p. red. Holeksa. »Sprawa robotnicza w Galicyi«.

kol. red. J. Matyasik. »Reforma wyborcza do sejmu«.

kol. Igliński: »Kwestya żydowska«.

p. pr. Kozłowski. »Europa wobec powstania 1863 roku« i inne.

Staraniem sekcyi podczas obrad z okazyi 5-cio lecia »Polonii« — wygłoszono 3 referaty: kol. Grzybowska: »Nasza pięcioletnia działalność«. — Kol. Ostachowski: »Nasze najbliższe zadania« i kol. Seroczyński: »Polonia« wobec innych stowarzyszeń ideowych.

Usiłowania, ażeby sekcya odczytowa zajęła się wydawnictwem pisma na razie z powodów od sekcyi zupełnie niezależnych, do skutku doprowadzone nie zostały. Jest jednak nadzieja, że w niedalekiej przyszłości sekcya dział ten, tak bardzo ważny, obejmie.

St. Seroczyński
kierownik sekcyi.

SEKCYA ETYCZNA.

W kwietniu powstała sekcya etyczna. Ta nazwa może niedokładnie określa jej charakter. Sekcya ta to niejako seminaryum wychowania narodowego, w którem mają się członkowie wyrabiać wewnętrznie i przygotowywać do działalności na zewnątrz. Jako cel w regulaminie sekcyi wymieniono uświadomienie w duchu katolicko-narodowym i wyrabianie charakterów. Do tego celu wiodą: zaznajamianie się z Pismem Świętem, studya apologetyczne, studya filozofii narodowej, historyi polskiej, a nadewszystko nauk społeczno-narodowych z szczegól-

niejszem uwzględnieniem spraw polskich. Lecz to dopiero teorya. Nie dosyć bowiem wiedzieć do czego dążyć i jakiemi drogami, trzeba hartu ducha i woli by postanowienia w czyn wprowadzić; wyrobienie tego, to drugi dział naszego programu. W Komunii Świętej miesięcznej, wspólnie przyjmowanej czerpią członkowie sekcyi pobudkę i siły do postępu. Rozmyślania codzienne z »Naśladowania Chrystusa« lub »Katolika w czynie« uczą ich zastanawiać się, skupiać i głębiej wnikać w wiele zagadnień.

Wierzymy, że hart woli wyrobić można nie rozkazywaniem drugim, lecz sobie samemu przez wyrzeczenie się nałogów i wad. Stąd wyrzeczenie się bezwzględne alkoholizmu, karciarstwa i tytuniarstwa stanowi warunek jeden z najważniejszych w programie sekcyi. Abstynencya uczy bowiem ludzi ofiarności ale nie takiej, gdzie *coram publico* grosz się rzuca na tacy, lecz ofiarności z przyzwyczajeń naszych, co niewątpliwie o wiele trudniejszą jest rzeczą. A i ten tylko kto dziś do małych hartuje się ofiar, kiedyś nie zawaha się ponieść i największych.

Zebrań sekcyi odbyło się 12, z tych dwa pierwsze zajęła dyskusya na temat regulaminu, następne zebrania wypełnione były niemal w zupełności lekturą Pisma Świętego. Później na posiedzeniach pojawiły się referaty z dyskusyą:

Kol. Ostachowski: »Poglądy monistyczne«. Na ten sam temat korreferat kol. ks. Śledziewskiego.

Kol. Ruxerówna: »O księgach pielgrzymstwa«.
Kol. Seroczyński: »O Ewangelii św. Mateusza«.
Nadto odczytano z dzieła ks. Adamskiego: »Substancyalność i nieśmiertelność duszy ludzkiej« ustęp o zmartwychwstaniu ciał z Pisma św. i przeczytano na posiedzeniach Ewangelię św. Mateusza. Tematy historyczne postanowiono ograniczyć jedynie do rozpatrzenia rocznic narodowych, które sekcya święci wspólną Komunią św. oraz rozważaniem danej rocznicy i jej znaczenia dla narodu. W roku ubiegłym obchodziliśmy tylko jedną taką rocznicę t. j. rocznicę Konstytucyi 3 Maja.

Przewodniczący

Emilian Ostachowski.

SPRAWOZDANIE AKADEMICKIEGO ODDZIAŁU OKRĘGOWEGO

Towarzystwa Oświaty Ludowej przy »Polonii«.

Pracę oświatową wśród ludu i warstw robotniczych prowadziła »Polonia« od początku swego istnienia. Jej członkowie czynny zawsze brali udział w działalności towarzystw oświatowych, jak »T. O. L.« »Polski Związek katolickich uczniów rękodzielniczych« i t. p., lecz praca ta była prowadzona dorywczo, niesystematycznie i zazwyczaj na własną rękę. Chodziło, ażeby tym pojedyńczym wysiłkom nadać pewien jednolity i zorganizowany charakter. Stąd wyłoniła się myśl utworzenia spe-

cyalnego kółka społecznego, któregoby członkowie planowo i systematycznie wzajemnie porozumiewając się, mogli kontynuować uprzednio rozpoczęte przez się prace, oraz zaprawiać się zawczasu do praktycznej działalności oświatowo-kulturalnej wśród warstw mniej pod tym względem uprzywilejowanych. Wskutek analogicznych celów z »T. O. L.« zawiązane w »Polonii« kółko społeczne po roku istnienia zostało dnia 22 listopada 1912 roku przekształcone na »Akademicki Oddział Okręgowy Towarzystwa Oświaty Ludowej« przy »Polonii«. Tego dnia bowiem odbyło się w obecności Delegata Zarządu Głównego »T. O. L.« JWP. Szambelana Dra Kaz. Lubeckiego konstytutywne zebranie nowo utworzonego oddziału. Oddział »T. O. L.« przy »Polonii«, wskrzeszając niejako tradycyę dawnego Oddziału Akademickiego zaraz na wstępie zakreślił sobie program pracy, obejmujący dwa jej zasadnicze kierunki: wewnętrzny i zewnętrzny. Praca wewnętrzna oddziału polega na odpowiedniem przygotowaniu się do działalności oświatowej, zaznajomieniu się z jej metodami i przyswojeniu najbardziej skutecznych. Praca zewnętrzna rozpada się na trzy działy:

1) prowadzenie stałych kursów oświatowych wśród młodzieży rękodzielniczej i robotniczej;

2) urządzanie odczytów popularnych z różnych dziedzin wiedzy dla ludu wiejskiego i robotniczego;

3) oprowadzanie wycieczek dziatwy szkolnej i innych po zabytkach Krakowa, a w miarę moż-

ności całkowite zaopiekowanie się niemi. Celem przygotowania się do wydatnej pracy zewnętrznej odbywano co tydzień w poniedziałki od godz. 7—8 zebrania, na których bądźto wygłaszano odpowiednie referaty, bądźto czytano stosowne dzieła. Zebrań takich odbyło się w ciągu roku 1912/13 ogółem 19. Wygłoszone zostały na nich następujące referaty:

Prof. Józef Gancarczyk, sekretarz Zarządu Głównego »T. O. L.« »Zakres i rodzaj działalności »T. O. L.«

Ks. M. Kuznowicz T. J. »Jak może akademik pracować w stowarzyszeniach młodzieży rękodzielniczej i robotniczej«.

Kol. Seroczyński: »O pismach ludowych w Galicyi«.

Kol. Seroczyński: »O działalności Akademickiego Koła »T. S. L.« (na podstawie sprawozdania rocznego).

Kol. Ostachowski: »O obronie robotnika pod względem moralnym«.

Na posiedzeniach przeczytano wspólnie i przedyskutowano następujące broszury:

Stanisław Rymar: »Pogląd krytyczny na dotychczasową działalność oświatową i udział w niej młodzieży«.

Ks. Dziedzic: »Czy socyaliści pójdą na wieś?».

Dr. K. Lubecki: »Krakowskie Towarzystwo Oświaty Ludowej«.

Nadto na każdem niemal zebraniu podawano streszczenie i ocenę najważniejszych artykułów z pism ludowych jak »Prawdy«, »Nowego Dzwonka» i »Przyjaciela Ludu«. Pozatem omawiano na zebraniach tematy do odczytów, podawano źródła, wyznaczano prelegentów oraz załatwiano sprawy bieżące. Jedno z zebrań poświęcono specyalnie zaznajomieniu członków z użyciem skioptikonu. Objaśnień udzielał p. Tyrpa.

Przechodzimy do działalności zewnętrznej. Staraniem naszego oddziału prowadzone były kursa oświatowe przy »Polskim Związku Katolickich Uczniów Rękodzielniczych« w Krakowie. Objęto następujące lekcye:

Kol. J. Siellawianka: język polski (ortografia i stylistyka 1 godz. tyg.)

Kol. St. Seroczyński Historya Polski 1 godz.

Kol. St. Igliński język niemiecki kurs I. 2 godz.

Kol. R. Hublówna » » » II. 2 godz.

Kol. J. Nitsch » » » III. 2 godz.

Kol. M. Ruxerówna Historya literatury polskiej 1 godz. tyg.

Prócz tego kol. Jaranowski i Igliński prowadzili lekcye śpiewu w »Związku Terminatorów« na Prądniku Czerwonym, a kol. Wł. Rawdanowicz lekcye gimnastyki w takimże związku na Kazimierzu.

Zwrócić jednak trzeba uwagę, że wszystkie te kursa nie funkcyonowały tak, jakby tego żądać należało; powody były różnej natury: kilkakrotne zmiany prefekta kursów, brak lokalu itp.

Drugim działem naszej pracy zewnętrznej była działalność odczytowa. Z powodu braku sił i odpowiedniego u nich przygotowania nie przedstawia się ona wprawdzie zadawalniająco, ale miejmy nadzieję, że w latach następnych te braki i niedomagania da się usunąć.

W roku szkolnym 1912/13 wygłoszono następujące odczyty:

W Związku Głównym Katol. Młodz. Ręk. Kol. ks. J. Trzaska: Święty Stanisław Kostka, a ideały religijno narodowe młodzieży rękodzielniczej.

Kol. ks. J. Trzaska: Z dziedziny nauk przyrodniczych.

Kol. ks. Śledziewski: O stylach w budownictwie (ze skioptikonem).

Kol. St. Igliński: O edykcie medyolańskim (ze skioptikonem).

Kol. M. Grzybowska: O czytaniu książek.

Kol. K. Chodynicki: 50-ta rocznica powstania styczniowego.

Kol. Seroczyński: Kraszewski jego życie i dzieła

» » O pierwszych gazetach w Polsce.

» » Ucisk kościoła katolickiego pod zaborem rosyjskim.

Kol. Nitsch: O teatrze.

Kol. Ostachowski: »O zjawiskach wulkanicznych«.

Kol. Grodzicki miewał pogadanki z geografii.

W Związku czeladników wygłaszano następujące pogadanki:

Kol. Grzybowska: O potrzebie organizacyi zawodowych.

Kol. Horoszkiewiczówna: Nasz obowiązek samoobrony wobec zalewu żydowskiego.

Kol. Seroczyński: Ks. biskup Ketteler jako twórca ruchu chrześcijańsko-socyalnego; Kwestya żydowska w Polsce, a bojkot żydów w Królestwie; Położenie polityczne polaków pod zaborem rosyjskim.

W Związku młodzieży rękodzielniczej na Kazimierzu:

Kol. Horoszkiewiczówna: Nasz obowiązek samoobrony wobec zalewu żydowskiego; Kazimierz Wielki; Powstanie styczniowe.

Kol. ks. Śledziewski: O samodzielności rękodzielnika.

Kol. St. Igliński: Powstanie listopadowe.

Kol. Jaranowski: O socyalizmie.

Kol. Ostachowski: O zjawiskach wulkanicznych.

Kol. Grzybowska: Jak pracować nad samym sobą.

Nadto urządzono tam wieczorek styczniowy staraniem koleżanek Grzybowskiej, Jurewiczównej i Schreyerównej.

W »Związku terminatorów« na Prądniku w półroczu zimowem wygłaszali odczyty koledzy:

Igliński, Jaranowski, i Grodzicki.

W roku ubiegłym zajęto się również i organizowaniem odczytów po wsiach przy Czytelniach »Tow. Oświaty Ludowej«. Czynny w tym wzięli udział: koledzy K. Chodynicki, Igliński i Seroczyński.

I tak kol. Chodynicki w Gaju pow. Podgórze mówił o »konstytucyi 3 maja«.

Kol. Igliński w Dulowej koło Trzebini o »konstytucyi 3 maja«, w Niegowici o »zgubnych skutkach alkoholu«; »O znaczeniu oświaty w życiu włościanina«.

Kol. Seroczyński w Marcyporębie pow. Wadowice: »O konstytucyi 3 maja«.

Oprowadzaniem wycieczek po Krakowie zajął się kol. Igliński. Ze względu na niezorganizowany jeszcze ten dział pracy, oraz inne zajęcia nie mogliśmy mu jeszcze poświęcić dostatecznej uwagi, pomimo, że doskonale jesteśmy świadomi naglącej potrzeby ujęcia tego działu w ramy określone i zwrócenia nań bacznej uwagi. Niewątpliwie z przyszłym rokiem pracę naprzód posuniemy.

Oprowadzono następujące wycieczki:

Z Królestwa Polskiego 30 osób; ze Szczucina wycieczka szkolna 120 osób; z Niegowici 140 osób; z Marcyporęby 70 osób.

Oddział nasz zajął się również i rozlokowaniem wymienionych wycieczek w Krakowie. Przy oprowadzaniu wycieczek baczną zwracano zawsze uwagę nietylko na pamiątki narodowe, ale i religijne z naszej przeszłości.

Oddział liczy 21 członków.

Sekretarka — *W. Horoszkiewiczówna.*

Przewodniczący — *St. Seroczyński.*

SEKCYA ZABAWOWO-WYCIECZKOWA.

Rok ubiegły w rozwoju sekcyi zabawowo-wycieczkowej zaznaczył się nader korzystnie. Oprócz dostarczenia miłej rozrywki dla ogółu członków na wspólnych wieczorkach, herbatkach towarzyskich lub wycieczkach, przyczyniła się sekcya w znacznej mierze do przysporzenia funduszów niezbyt zasobnej kasie »Polonii«. Uznając potrzebę ściślejszego zorganizowania sekcyi i oparcia jej na trwałych podstawach, — ułożono regulamin, zatwierdzony przez Wydział, którego główne punkty są następujące:

»Zadaniem sekcyi zabawowo-wycieczkowej jest dostarczenie członkom »Polonii« godziwych rozrywek przez urządzanie wieczorków, zabaw, wycieczek krajoznawczych i t. p.

Zebrania odbywają się co miesiąc. Omawiane są na nich sprawy wewnętrzne sekcyi, odczytywane przez członków referaty z dziedziny krajoznawstwa, obmyślane sposoby obchodzenia przez »Polonię« rocznie kościelnych i narodowych i t. p. Przewodniczącym sekcyi jest z zasady gospodarz, względnie gospodyni »Polonii«. Jego zastępcę i sekretarza obiera się z pośród członków sekcyi.«

Rok sprawozdawczy rozpoczęła sekcya urządzeniem uroczystego obchodu ku czci ks. Piotra Skargi z okazyi 300-ej rocznicy jego zgonu. Był to hołd złożony przez młodzież katolicką zorganizowaną w Polonii« temu nieśmiertelnemu kaznodziei i prorokowi narodowemu. Hołd skromny wprawdzie, ale

płynący zato z gorącego i głębokiego przejęcia się wskazaniami tego opatrznościowego księdza, wielkiego z wielkich. Na początku listopada zwyczajem dorocznym odbył się wieczorek zapoznawczy. Dla członków zamiejscowych spędzających święta Bożego Narodzenia w Krakowie urządzono wspólną wilię w gościnnie nam użyczonej sali Jadalni Polskiego Związku Katolickich Uczniów rękodzielniczych przy ul. św. Tomasza l. 31, a w kilka tygodni później po rozpoczęciu się wykładów na Uniwersytecie wraz z »Czytelnią katolicką polską« — wspólny opłatek dla wszystkich członków.

Celem dostarczenia »Polonii« funduszów na spłacenie, ciążących na niej długów, powstała w połowie grudnia myśl urządzenia w karnawale jakieś większej zabawy, pikniku czy balu. Zawiązany w tym celu ściślejszy komitet przy czynnym współudziale niestrudzonej i oddanej zawsze »Polonii« JW. Pani Stanisławowej Gąsiorowskiej zabrał się do energicznej działalności, której rezultatem było urządzenie dnia 23 stycznia w bezinteresownie użyczonej sali Towarzystwa Technicznego Balu »Żywego Kwiatka« na cele »Polonii« pod łaskawym protektoratem J. Wielmożnej Pani Rektorowej Fryderykowej Zollowej i Jego Ekscelencyi Hr. Stanisława Tarnowskiego. Dzięki niebywałej gorliwości J. Wielmożnych Pań Gospodyń i Komitetu bal udał się znakomicie, zarówno pod względem towarzyskim jak i kasowym. Czysty dochód 600 koron może być

tego najlepszym dowodem. Czujemy się przeto w obowiązku złożyć na tem miejscu raz jeszcze najserdeczniejsze podziękowania J. E. hr. St. Tarnowskiemu, JW. PP. Rektorstwu Zollom za objęcie protektoratu, J. Wielmożnym Paniom Gospodyniom, w szczególności pani Gąsiorowskiej, Świetnemu Zarządowi Towarzystwa Technicznego i wszystkim tym, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do uświetnienia zabawy.

Dalsza działalność sekcyi zaznaczyła się przy urządzeniu uroczystego wieczoru ku upamiętnieniu 50-ej rocznicy powstania 1863 roku, na którym słowo wstępne wygłosił kol. Kaz. Chodynicki, a p. prof. Dr. Stanisław Kozłowski piękny i zajmujący odczyt na temat: »Mocarstwa europejskie wobec powstania 63 roku«.

W czasie karnawału urządzono kilka herbatek towarzyskich, a w połowie kwietnia »Święcone« dla członków, które zaszczycili swą obecnością J. Magn. Rektor Zoll. Ks. profesor Zimmermann, p. Szambelan Dr. Kaz. Lubecki i inni.

Z początkiem maja rozpoczął się sezon wycieczek. Oprócz szczegółowego zwiedzenia niektórych zabytków i pamiątek Krakowa (katedra i zamek na Wawelu, biblioteka Jagiellońska, ruiny kościołów św. Agnieszki i św. Jadwigi i t. d.) sekcya organizowała prawie co tydzień wycieczki w dalsze lub bliższe okolice Krakowa jako to: do Tyńca, Kalwaryi i Lanckorony, Skały Kmity, Bolechowic, do

ruin Zamku Tenczyńskiego, Czerny, Niepołomic, Tarnowa i Wiśnicza. Przeciętna ilość uczestników na wycieczkach 8—16 osób.

Przy oprowadzaniu po Krakowie objaśnień udzielali pp. Szambelan Dr. Lubecki, Inżynier Kornel Stroka i Dr. M. Gielecki.

W czerwcu odbył się wieczór muzykalno humorystyczny przy łaskawym współudziale p. Stanisławy Heumann, p. Olgi Różańskiej, p. E. Schreyerówny oraz panów: Felsztyńskiego i Jasno.

Z okazyi 5-tej rocznicy założenia Polonii i dwudniowego wskutek tego obchodu, zajęła się sekcya przyjęciem gości, urządzeniem komersu i zorganizowaniem wycieczki do Niepołomic celem sypania kopca grunwaldzkiego.

Prawie wszystkie wieczorki odbywały się w lokalu »Czytelni katolickiej polskiej« i cieszyły się dużem powodzeniem. Urozmaicały je zawsze gry towarzyskie i popisy muzykalno-wokalne członków oraz zaproszonych osób.

W wycieczkach oprócz dość licznego stosunkowo grona członków brało udział sporo gości z poza »Polonii«.

Na zakończenie godzi się jeszcze wspomnieć o urządzonym staraniem sekcyi przy współudziale JW. Pani Profesorowej Dziewickiej Wieczorku pożegnalnym dla kol. Stanisława Jaranowskiego, gorliwego skarbnika »Polonii«, — udającego się na studya teologiczne do Pelplina. Opuszczającego Kraków

kolegę, żegnali w imieniu zebranych: pani Dziewicka, kol. Seroczyński i kol. ks. Śledziewski.

Wszystkim koleżankom i kolegom, którzy w miarę możności spieszyli mi zawsze z pomocą w pracach sekcyi, szczególniej kol. Hozakowskiemu, składam na tem miejscu serdeczne podziękowanie.

Przewodnicząca sekcyi zabawowo-wycieczkowej:

Janina Siellawianka.

SEKCYA ABSTYNENCKA.

Czynność sekcyi abstynenckiej nie była tak wydatną, jakby tego życzyć sobie należało. Powodem tego mała liczba członków w niej pracujących i brak zapału do walki z alkoholizmem. W ubiegłym roku miał dłuższy referat kol. Raduński o ks. Markiewiczu. Referat ten odczytywano przez kilka posiedzeń, poczem następowała dyskusya. Koleżanka Prysakówna Jadwiga, wygłosiła odczyt na temat: »Father Mather, apostoł trzeźwości w Irlandyi«.

Później odczytywano na posiedzeniach artykuły z kwartalnika p. t. »Walka z alkoholizmem«, z »Wyzwolenia« i innych czasopism abstynenckich, nad którymi toczyła się zazwyczaj szczegółowa dyskusya. W roku tym przybyło trzech nowych członków, ubyło 10 z 17 z ubiegłego roku, bądź z przyczyny przeniesienia się na inny uniwersytet, bądź z powodu ukończenia tegoż.

Stan kasy kółka przedstawia się następująco:

Wkładki członków	10·20 K.
Pozostałość z ubiegłego roku	4·84 »
Razem .	15·04 K.
Prenumerata pism	7·05 »
Pozostałość na rok następny	7·99 K.

Przewodniczący

Ks. Jan Trzaska.

KOMISYA INFORMACYJNA.

W pięcioletnim okresie czasu działalności »Polonii« udzielono bardzo wiele różnych informacyi osobom zwracającym się po nie do Towarzystwa. Czynności te wykonane były przez sekretarza, ewentualnie przez dorywczo wybraną komisyę. Ze względu jednak na pożyteczną pracę ogólną i na stałe i częste zapotrzebowania informacyi, postanowieniem Wydziału powołaną została do życia w r. 1913 »Komisya informacyjna«. Zadaniem jej zebrać i udzielać możliwie najbardziej szczegółowych wiadomości, tyczących się przeważnie życia młodzieży akademickiej w Polsce, na Litwie i za granicą, jakoteż pośredniczyć w wyszukiwaniu pracy (korepetycye, kondycye etc).

W sprawie studyów na uniwersytecie udzielono podczas wakacyi 47 piśmiennych odpowiedzi. Z tego do Królestwa wysłano 31 listów, do Galicyi 11 i 5 do Wielkopolski.

Na miejscu udzielono 12 kolegom informacyi, pomagając im przy zapisie na uniwersytet.

Ze względu na wydatki, jakie są połączone z udzielaniem wiadomości, ogłoszeniem w dziennikach o udzielaniu informacyi na posiedzeniu Komisyi Informacyjnej uchwalono wysyłać odpowiedzi po otrzymaniu marek z Królestwa w kwocie 15 kop., Poznańskiego 20 fen.

BIBLIOTEKA.

W dążeniu do nieustannego zaopatrywania naszej biblioteki w wartościowe dzieła i podręczniki niezbędne w pracy samokształceniowej naszych członków — sprowadziliśmy i w tym roku kilkanaście książek na ogólną sumę 62 K. 86 halerzy. Oto ważniejsze z nich: »Dzisiejsze zadania katolicyzmu«.

Ks. Morawski: »Podstawy etyki i prawa« »Jedno stulecie« ruch wszechświatowy w ciągu XIX w.

Józef Milewski: »Zagadnienia polityki narodowej».

W. Kosiakiewicz: »Z powrototem«. »Tak uczy kościół święty.

Ks. Spiellmann: »Tajemnica spowiedzi« powieść.

T. Jeske Choiński: »Poznaj żyda«.

Ks. Dziedzic: »Żyd we wsi«.

Foerster: »Studenci wobec katolicyzmu« i inne.

Na wniosek komisyi bibliotecznej, za aprobatą Wydziału, zestawiono nowe katalogi, co zajęło dość dużo czasu i pracy. Gorące wyrazy podziękowania winien jestem złożyć na tym miejscu p. Prysaków-

nej i kol. Rawdanowiczowi za pełną poświęcenia pomoc w porządkowaniu i katalogowaniu naszej biblioteki.

Biblioteka »Polonii« liczy około 310 dzieł. Dokładnego zestawienia wartości biblioteki nie byliśmy już w stanie przeprowadzić — z konieczności przekazujemy tę sprawę następnej komisyi bibliotecznej.

Wśród członków »Polonii« zainteresowanie się biblioteką było duże.

W skład komisyi bibliotecznej wchodzi kol. ks. Trzaska i Antoni Wrzoł i niżej podpisany

Bibliotekarz:

Antoni Tomechna.

CZYTELNIA.

Jak w latach poprzednich tak i w roku ubiegłym pisma pobieraliśmy bądź za całkowitą opłatą, bądz za zniżoną, bądź za uiszczeniem kosztów przesyłki, bądź całkiem gratis.

Z dzienników otrzymywała »Polonia«: »Czas«*, »Dziennik Poznański«*, »Echo przemyskie«***, »Gazeta kołomyjska«***, »Gazeta grudziędzka«***, »Gazeta warszawska«*, »Głos Narodu«**, »Gwiazdka Cieszyńska«***, »Nowa Reforma«*, Polak-Katolik«*** »Reichspost«*, »Słowo«*, »Słowo Polskie«*.

Z czasopism: »Ateneum Kapłańskie«***, »Biblioteka Warszawska«*, »Filareta«*, »Iskra«*, Kronika powszechna«***, »Kronika rodzinna«*, »Myśl katolicka«***, »Nasz przewodnik«***, »Prawda«*, »Myśl robotnicza«***, »Prąd«*, »Przegląd powszechny«***,

»Nowy Dzwonek«*, »Przyjaciel ludu«, »Skaut«, «Sociale Studentblätter«, »Stowarzyszenie«***, »Studencka Hlidka«***, »Świt«***, »Tygodnik Ilustrowany«*, »Tygodnik Rolniczy«***, »Walka z alkoholizmem« »Wyzwolenie«*, »Zarzewie«, »Zora«***, »Pracownik polski«**.

Korzystano z czasopism »Czytelni katolickiej«: »Gazeta lwowska«, »Gazeta toruńska«, »Gazeta kościelna«, »Dwutygodnik Katechetyczny i Wychowawczy« Wiadomości Salezyańskie« »Miłosierdzie chrześcijańskie« »Przegląd polski« i innych.

Redakcyom, nadsyłającym nam cenne swe czasopisma gratis lub za zniżoną opłatą, składamy najserdeczniejsze podziękownia.

Roczniki miesięczników naukowych i pism młodzieży przekazywała Czytelnia do Biblioteki »Polonii«. Niektóre z pism były podprenumerowane przez członków. Artykuły o »Polonii« ukazujące się w pismach umieszczaliśmy w archiwum »Polonii«. Wszelkim zapotrzebowaniom kolegów w sprawie czytelni staraliśmy się zawsze w miarę możności zadość uczynić.

Czytelniany:

Józef Nitsch.

SPRAWOZDANIE KOMITETU BUDOWY DOMU „POLONII".

Zdając sobie doskonale sprawę z doniosłości istnienia własnego domu Twa, postanowiliśmy w tym roku wprowadzić w życie myśl, rzuconą na jednem

z posiedzeń Wydziału r. 1911/12 »wzniesienia własnego domu, a tem samem stworzenia stałego, silnego ogniska, promieniującego tęgością zasad i czystością życia na ogół naszych współkolegów na wzór uniwersytetów zagranicznych posiadających już takie placówki«.

Do zapoczątkowania akcyi pobudziła nas rezolucya zapadła na II-gim Kongresie Maryańskim w Przemyślu zgłoszona przez ks. Kotulę na obradach sekcyi akademickiej o brzmieniu:

»Drugi kongres maryański uznaje potrzebę budowy domów akademickich, katolickich we Lwowie i w Krakowie, stojących pod zarządem ludzi o przekonaniach katolickich, wychowujących młodzież akademicką po katolicku, wzywa społeczeństwo, aby przystąpiło do tego dzieła« oraz silny nacisk, kładzie on na budowę takich domów w czasie obrad sekcyi akademickiej na Kongresie eucharystycznym w Wiedniu.

Dzięki kol. Adamowi Wernerowi, który z niestrudzoną energią oddał się pracy i nią pokierował, stworzyliśmy w łonie T-wa tymczasowy »komitet budowy domu »Polonii« z kol. Wernerem na czele ograniczający zapoczątkowaną swą pracę w r. 1912 do zbierania składek wśród członków T-wa i osób dla T-wa życzliwie usposobionych.

W styczniu r. 1913 wydał komitet nakładem 170 K. znaczki 4-ro i 6-cio hal. z podobizną biblioteki Jagiellońskiej, któreto znaczki rozsyłał do

osób każdej dobrej, katolickiej i narodowej akcyi przychylnych, wraz z odezwą następującej treści:

Dwa lata upływa, gdy w głośnej na całą Polskę sprawie Ks. Profesora Zimmermanna, wrogi nam internacyonalizm, przyjąwszy pod swe opiekuńcze skrzydła wszystkie czynniki antychrześcijańskie, antyspołeczne i antynarodowe, — skojarzywszy je razem, uczynił potężny zamach na charakter swoisty naszej prastarej Jagiellońskiej uczelni, charakter polsko-katolicki.

Atak się nie udał, lecz mało brakowało, by osiągnął skutek zamierzony. Fala wrogiej polskiemu duchowi agitacyi była tak silną, że pod jej naporem trzeszczały zamknięte podwoje »Almae Matris« — tego ogniska narodowego naszej nauki.

Młodzież katolicko-narodowa spełniła swój święty obowiązek wobec Boga i Ojczyzny, stając w szeregi by odeprzeć atak, znajdując wszędzie uznanie i poklask. Zrozumiano jednak zaraz, iż by nie dopuścić do podobnych incydensów na przyszłość. by falę liberalizmu i radykalizmu, rozlewającą się szeroko w życiu młodzieży akademickiej i porywającą coraz to nowe jednostki idące na lep szumnych haseł — powstrzymać i cofnąć — to trzeba, budować tamy nieprzeparte, twierdze niezdobyte, stojące na straży naszych wielkich ideałów »Boga Ojczyzny«.

Nadeszły czasy, gdy niedosyć być Katolikiem i Polakiem, lecz trzeba pracy Katolików i pracy

Polaków i to nie rozbieżnej, lecz skupionej, pracy wspólnej, silnej i konsekwentnej, której celem jak wszędzie tak szczególnie tu w życiu akademickiem naszej Jagiellońskiej Wszechnicy, walka zwycięska w obronie ideałów naszych, walka zdobywcza o zastępy tych chwiejnych, którzy niepewne kroki stawiając w pierwszych latach swoich studyów pociągnięci w stronę t. zw. »postępu« rzekomego, giną na zawsze dla K o ś c i o ł a i N a r o d u.

To też w dzisiejszych czasach troska o młodzież akademicką stać się winna najbardziej naglącą i piekącą sprawą do załatwienia w akcyi chrześcijańsko-społecznej. I rzeczywiście taką sprawą się staje za granicą: w Niemczech, Francyi i Belgii, gdzie za najważniejszą potrzebę w tym względzie uznano potrzebę i konieczność stwarzania stałych ognisk domowych, gdzieby młodzież katolicka mogła się skupiać i w odpowiedniej czystej atmosferze podnosić się i kształcić na duchu.

Na ostatnim też Kongresie Eucharystycznym w Wiedniu na obradach sekcyi akademickich, budowę domów dla katolickiej młodzieży akademickiej w środowiskach uniwersyteckich, uznano słusznie jako najważniejsze zadanie do spełnienia w dobie dzisiejszej, przed którem na razie wszystkie inne winny być usunięte na plan dalszy.

Na gruncie przeto tych założeń powstała w »P o l o n i i«, Tow. polskiej młodzieży katolickiej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie chwalebna

myśl wzniesienia własnego dachu nad głową, — stworzenia pewnej i stałej podstawy swego bytu, a tem samem silnej ostoji życia katolicko-narodowego na gruncie naszego Uniwersytetu, ostoi, któraby przez swą materyalną siłę tem większy wpływ roztaczała wokoło, a pomnażała szeregi tych dla których hasło »Tibi Christe et Patriae« stanowi drogowskaz życia.

Dlatego też z braku własnych dostatecznych funduszów — ośmielamy się przesłać JWP.........

....

tych kilka marek, z uprzejmą prośbą rozsprzedania ich w gronie Swych Zacnych Znajomych i łaskawego nadesłania załączonym przekazem wdzięcznego datku na ów cel. — Gdyby zaś JWP. nie był łaskaw uczynić zadość naszej prośbie, prosimy uprzejmie o zwrot nadesłanych marek.

Prezes Towarzystwa — Sekretarz Towarzystwa

Stanisław Seroczyński. — *W. Horoszkiewiczówna.*

Prócz tego urządził komitet loteryę fantową wśród członków »Polonii« która skromnym wprawdzie dochodem przyczyniła się jednak do powiększenia małego dotąd jeszcze funduszu, mamy nadzieję, że skoro z pewną sumą zebranych pieniędzy staniemy przed społeczeństwem, ono nam pomocy udzieli i przyczyni się niewątpliwie do tego, że w krótkim czasie stanie w Krakowie dom, będący prawdziwem dobrodziejstwem dla katolicko-narodowej młodzieży uniwersyteckiej.

STAN KASY.

DOCHÓD:

Zebrano w Polonii	92 K. 64 h.
Z loteryi fantowej	102 K. 80 h.
Za sprzedane znaczki	1152 K. 94 h.
Razem . .	1342 K. 38 h.

ROZCHÓD:

Koszta wyd. znaczków	170 K. — h.
Koszta przesyłek	81 K. 18 h.
Razem . .	251 K. 18 h.

ZESTAWIENIE:

	1348 K. 38 h.
	251 K. 18 h.
Czysty dochód: . .	1097 K. 20 h.

Z funduszu zebranego umieszczono: na książeczkach wkładek powiatowej kasy oszcz. w Krak.

l. 90135 — 770 kor. 88 h.

l. 97711 — 326 kor. 32 h.

Poniżej podajemy wykaz datków, nadesłanych za znaczki:

Anczyc W.	5·—
Bartakówna H.	1·50
X. Babraj J.	3·—
Bełdowski W.	9·—
OO. Bernard. z Alwerni	5·—
OO. Bernard. z Krakow.	2·—
OO. Bernardyni z Kalwaryi Zebrz.	6·—
X. Kam. Błonarowicz J.	10·—
Dr. Borowczyk F.	1·50
O. Bobrowski G.	20·—
Dr. Buzdygan M.	5·—
Będzikiewicz T.	3·—
X. J. Bugiel St.	10·06
Bujas J.	1·50
Ks. Dr. Caputa J.	10·06
Dr. Caro L.	3·—
Ks. Chmik	3·—
OO. Cystersi	10·—
Ks. Czyżewski O.	3.—

Dąbrowski M.	10—	Ks. Kamski Fran.	20·—
Dębowska A.	3·—	Ks. L. Kasprzyk	3·—
Dębicki K.	2·—	OO. Kameduli	3·—
X. Dębowski M.	4·—	Dr. Komorowski B.	2·—
OO. Dominikanie	5·—	Kloska St.	12·69
X. Dutkiewicz St.	20·—	Kuczmierczyk J.	3·—
Engelman H.	1·60	Kulewski St.	30·—
Fallenbüchl J.	1·50	Kurkiewicz J.	1·50
Prof. Dr. Xaw. Fierich	6·—	SS. Klaryski	3·—
OO. Franciszkanie	5·—	Kurkiewicz A.	2·—
X. Dr. Frelek P.	10·—	Ks. Kujot	7·80
Br. Götz J.	5·—	Ks. Kulig Z.	3·—
Grodzicki W.	3·—	OO. Kapucyni	3·—
Goliński J.	3·—	OO. Karmel. z Czernej	3·—
Ks. Górny J.	3·—	Ks. Koleński A.	5·—
Ks. Górkiewicz	2·—	Ks. Królikowski E.	3·—
Ks. Dr. Górka J.	5·40	Ks. Kromer A.	2·—
Ks. Hasse	3·90	Kuźmińska M.	7·50
Herjadin	4·50	Ks. Ligęza J.	5·—
Hladyówka L.	1·50	Ks. Lubelski J.	5·—
Hozakowski B.	7·80	Ks. Lubomęski	4·50
Ks. Dr. Hozakowski	10·—	Lazar L.	5·—
Jadowski P.	3·—	Ks. Lenart A.	2·—
Ks. Jarynkiewicz	1·—	Hr. Lanckoroński	10·—
Jarra M.	3·—	Ks. Lang A.	4·—
Jahoda R.	1·—	Ks. Librewski	3·—
Jaranowski St.	1·—	Ks. Łuraniec	3·—
Ks. Jelonek W.	1·50	Ks. Lenart A.	2·—
Dr. Jaskowiec	5·—	Ks. Lesiński J.	3·—
Ks. Jaciaszek M.	3·—	Lisowiecki M.	10·—
OO. Jezuici	3·—	Lichaczewska H.	1·80
Ks. Kan. Jurkowski L.	3·—	Lichaczewska M.	3·—
J. Juszczykowie	3·50	Lichaczewski T.	2·—
Jędrzykiewicz W.	5·—	Marcewski W.	1·50
Igliński S.	4·89	S. Miłosierdzia	6·—

S. Mił. Mackiewicz A. 3·—
Ks. Dz. Macko A. 5·—
Ks. St. Makowski 3·60
Ks. Meus St. 1·—
OO. Misyonarze 5·—
Hr. Mycielski W. 10·—
Hr. Mycielski J. 3·—
Myczkowski St. 3.—
Mayer A. 7·04
Ks. Magiera 10·—
Ks. Mac J. 6·—
Ks. Mazur 5·—
Ks. Dr. Mysor Wł. 4·50
SS. Miłosierdzia Matki Bożej 10·—
Ks. Miodoński J. 3·—
Ks. Dr. Mazanek J. 3·—
SS. Nazaretanki 3·—
PP. Norbentanki 10·—
Niesiołowski K. 5·—
X. Niesiołowski 5·—
Dr. Nitsch R. 3·—
Dr. Nieć Wł. 1·50
Nowak A. 3·—
OO. Palatyni| 2·—
Ks. Pałka 3·—
Ks. Pawłowski I. 5·—
Ks. Piechnik J. 3·—
Piasecki A. 2·—
Porębski & Zimler 2 90
Piotrowski T. 3·—
Rad. Pieniążek Cz. 2·—
Pluciński J. 11·75
Ks. Pilchocki St. 3·—
OO. Paulini ze Skałki 3·—
Pietrzak J. 10·—
Poller W. 1·50
Dr. Poźniak St. 3·—
Ks. Puchała J. 3·—
Ks. Prugar W. 1·—
Br. Przychodzki J. 1·98
Ks. Pustelnik 10·—
OO. Redemptoryści 5·—
Dr. Rudziński 3·—
Redyk W. 1·—
Ks. Rajda A. 2·40
Ks. Rybka K. 3·—
Rządca i Chmurski 1·50
Dr. Rutkowski K. 5·—
Ks. Rozwadowski 5·—
Ks. Rzymełka J. 50·—
Satalecki W. 10·—
Dr. Szarski H. 3·—
Sauer Fr. 2·—
OO. Salwatoryanie 10·06
Ks. Siedlecki W. 4·—
Ks. Siuda A. 3·—
Ks. Smolarski W. 4·—
Skórczewski i Polak. 2·—
Schiller Leon 5.—
Schwendnerowie 2·—
Szczerbowski F. 1·50
Solski L. 2·—
Sędzimir M. 3·—
Dr. Szalay L. 1·—
Szołayska W. 4·50
Dr. Szuman L. 12·—
Szuman W. 11·75
Ks. Szewczyk J. 3·—
Ks. Staich W. 3·—

Ks. Sękowski	10·—
Ks. Skwarczyński	10·—
Ks. Solecki L.	1·—
Ks. Sidor M.	2·—
Ks. Dr. Świderski F.	1·50
Ks. Szuman H.	6·—
Sienkiewicz H.	20·—
Hr. Szeptycki J.	3·—
Ks. Stankiewicz	10·—
OO. Salezyanie	3·—
Ks. Teper	4·—
Ks. Twardowski	5·—
Ks. Tobiasiewicz J.	3·—
SS. Urszulanki	3·—
Dr. Więckowski R.	4·50
Dr. Wrzoł	8·—
Werner B.	1·50
Werner A.	1·50
Walczak M.	1·50
Hr. Wodzicki A.	10·—
Ks. Witkowski A.	3·—
Dr. Wojciechowski T.	10·—
Dr. Wierzbowski T.	—.06
Ks. Wielebiński J.	12·—
Ks. Walczyński St.	5·—
SS. Wizytki	5·—
Ks. Wilczkiewicz	5·—
Ks. W. G. z Ameryki	15·—
Ks. Vrana Wł.	4·—
Ks. Vrana E.	2·—
Ks. Zieliński S.	3·—
OO. Zmartwychwstań.	5·—
Dr. Zakrzewski F.	11·70
Hr. Zamoyski Z.	3·20
X. X.	3·—

SPRAWOZDANIE KASOWE

od 1 listopada 1912 do 31 października 1913.

Sprawozdanie kasowe za czas od 1 listopada 1912 do 31 października 1913.

	Dochód	K.	h.
1.	Wpisowe członków	18	—
2.	Wkładki członków zwyczajnych .	327	44
3.	Wkładki członków wspierających	222	76
4.	Dary	176	20
5.	Z wieczorków, odczytów, i t. p. Balu »Żywego Kwiatka« . .	645	97
6.	Za odznaki »Polonii«	29	40
7.	Za statuty Towarzystwa . . .	3	—
8.	Podprenumeratata czasopism . .	4	—
9.	Bonifikacya »Dziennika Poznańskiego«	15	—
10.	Pozostałość z roku ubiegłego . .	19	28
	Suma dochodów . . .	1461'05	

	Rozchód	K.	h.
1.	Czynsz za lokal	55	—
2.	Utrzymanie lokalu	51	—
3.	Prenumerata czasopism . .	197	52
4.	Książki do biblioteki	62	86
5.	Wydatki sekretaryatu	74	92
6.	Wydatki Komisyi informacyjnej .	4	80
7.	Za odznaki »Polonii«	60	—
8.	Druki	14	—
9.	Wkładki do towarzystw . . .	62	—
10.	Urządzanie wieczorków, wycieczek i t. p.	70	90
11.	Kwota uchwalona przez Wydział dla Kółka Ośw.	10	—
12.	Wydatki gospodarskie	28	96
13.	Spłata pianina	94	—
14.	Spłata biblioteki	500	—
15.	Spłata długów w drukarni . .	158	20
		1444	16

Majątek stowarzyszenia:

Fundusz żelazny .	K.	100'—
Pozostałość kasowa	K.	16'89
Wartość biblioteki	K.	1104'86
Wartość inwentarza	K.	982'60
Razem . . .	K.	2204'35

Zestawienie:

Dochody . . .	K.	1461'05
Rozchody . . .	K.	1444'16
Pozostałość . . .	K.	16'89

Em. Ostachowski
skarbnik.

W. Horoszkiewiczówna
sekretarka.

St. Seroczyński.
prezes.

Komisya kontrolująca:
Elz. Schreyerówna, Fr. Duda, Antoni Wrzoł.

Spis członków Polonii.

A. Członkowie honorowi:

J. Eks. Hr. Tarnowski Stan. Prof. Uniw. prezes Akad. umiej.

Ks. Rzymełka J. Misyonarz.

B. Członkowie wspierający:

Bandrowska Marya.

Bartynowski Maryan.

Dr. Bilczewski Józef Najp. Arcybiskup lwowski.

Dr. Brzeziński J. Prof. Uniw.

Ks. Dr. Caputa Józef.

Ks. Dr. Chotkowski Wład.

Czarnecki Jan.

Książe Czartoryski Zygmunt z Rokosowa W Ks. Pozn.

Dr. Fierich K. Prof. Uniw.

Gąsiorowska Kazimiera.

Gutkowska Antonina.

Jasiński Stanisław.

Jeleński Szczepan.

Jeska Klara.

Ks. Dr. Korzonkiewicz Jan Prof. Uniw.

Kulewski Stanisław.

Makowski Edmund.

Ks. Masny Jan.

Maciejowiczówna Janina.

Dr. Morawski K. Prof. Uniw.

Maślańcówna Zofia.

Müller Józef.

Ks. Nalepa Alojzy.

Ks. Pasek Jan.

Podlewski Wincenty.

Prysakówna Jadwiga.

Ks. Dr. Spis St. Prof. Uniw.

Ks. Szuman Henryk.

Hr. Tyszkiewicz Feliks.

Dr. Wicherkiewicz Bolesław, Prof. Uniw. Radca Dworu.

Dr. Windakiewicz Stanisław. Prof. Uniw.

Ks. Wielebiński.

Hr. Zamoyski Andrzej.

C. Członkowie seniorowie:

Dr. Estreicher Marya.

Fopp Tadeusz redaktor w Sosnowcu.

Maciszewska Helena.

Kloska Jan.

Kloska Stanisław.

Matyasik J. redaktor w Krakowie.

Dr. Maciszewski Bolesław lekarz.

Dr. Morus Adam lekarz.

Pietrzak Józef Stanisław.
Potkański Antoni.
Sędzierski Leonard Prof. gim.
Stasiniewicz Stefan.
Szafrańska Kazimiera Prof. w Krakowie.
Szafrańska Zofia Prof. w Krakowie.
Werner Adam.

D. Członkowie zwyczajni:

Ankiewicz Jan sł. fil.
✓ Dobosz Bronisław sł. pr.
Duda Franciszek sł. teol.
Gotwald sł. fil.
Grzybowska Marya sł. fil.
Garycki Franciszek sł. fil.
Grodzicki Ludwik sł. fil.
Gruszka Henryk sł. pr.
Horoszkiewiczówna Walentyna sł. fil.
Hublówna Romualda sł. fil.
Igielski Piotr sł. fil.
Jaranowski Stan. sł. teal.
Janik Stanisław sł. fil.
Jędrzejewski Klemens sł. fil.
Jurewiczówna Marya sł. fil.
Juszczyk Józef sł. agr.
Jochymczyk Adam sł. fil.
Kornecki Wilhelm sł. pr.
Kornecki Maryan sł. pr.
Kowalska Lidya sł. fil.
Karasiewicz Wład. sł. teol.
Kębłowski Stanisław sł. fil.
Link Józef sł. agr.
Maciejewiczówna Janina.
Mikiewiczówna Irena sł. fil.
Mikułowski Jan sł. pr.
Mucha Józef sł. pr.
Matej Franciszek sł. pr.
Mioduszewski Hen. sł. med.
Navratil Władysław sł. pr.
Nitsch Józef sł. fil.
Ostachowski Emilian sł. fil.
Osmolówna Wanda sł. fil.
Ks. Pęcherski Cezary sł. fil.
Płokarz Jozafat Ant. sł. fil.
Podlewski Józef sł. agr.
Prosińska Walerya sł. fil.
Puchałka Jan sł. pr.
Ks. Ptaszyński sł. fil.
Piątkowska Anna sł. fil.
Postawa Ferdynand sł. fil.
Raduński Edmund sł. pr.
Ruxerówna Mieczysł. sł. fil.
Rutowicz Stanisław sł. pr.
Schreyerówna E. sł. fil.
Seliga Stanisław sł. fil.
Seroczyński Stanisław sł. fil.
Siellawianka Janina sł. fil.
Siuta Józef sł. agr.
Ks. Śledziewski Piotr sł. fil.
Starzyńska Helena sł. fil.
Siodłowski Seweryn sł. teol.
Strubińska Amelia
Stach Jan Antoni sł. pr.
Szafrańska Helena sł. fil.
Tomechna Antoni sł. fil.
Ks. Trzaska Jan sł. szk. nauk pol.

Tyrpa Antoni, sł. fil.
Wałek Henryk sł. pr.
Wasilkowska Marya sł. fil.
Waśkowska Zofia sł. fil.
Wejda Stanisław sł. pr.
Węglówna Marya sł. fil.
Wrzoł Antoni sł. fil.
Ks. Vlach Franciszek sł. fil.
Wcisło Franciszek sł. fil.
Załuski Bronisław sł. agr.
Zdziechowski K. sł. fil.
Zielińska Marya sł. fil.
Zmura Zygmunt sł. teol.

Z powodu strajku drukarzy Sprawozdanie nasze za rok 1912/13 wychodzi w czasie spóźnionym.

„Polonia“
Tow. polskiej młodzieży katol. U. J.